

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

De documentis ad mortificandam linguam. Cap. 13.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

III. Duplicitates sensuum, & ambiguitates verborum, sermoneque obscuritates deponito.

IV. Rixas & contentiones, siue pro indaganda veritate, siue pro aliquo negotio gerendo, prudenter abiicito.

V. Omnem iactantiam, verborum arrogantiam ac laudem in proprio ore ferentem, vitato.

VI. Quae secreta esse oportet, nemini, nisi ex causa & in concessis euentibus, reuelato.

VII. Scurrilia, & nugatoria, & statui spiritualis vitae minimè congrua, loqui erubescito.

VIII. Ociosa & vana ociosis & vanis hominibus profari relinquito.

IX. Quae te deceant, quae audienti conueniant, quae materiae congruant, per prudentiam ad loquendum quaerito, & modum in sermone tenendum custodito.

X. In loco ad loquendum non destinato, & in tempore taciturnitati deputato, silentium custodias.

XI. Erga alios, quibuscum loqueris, & erga res diuinas, quas exponis, reuerenter te habeas.

XII. Ita lingua taceas, ut intus vana non cogites, & cum opus est loqui, propter amorem silentij, vtilem sermonem non omittas.

In his omnibus lingua est per mortificationem cohibenda, ut quories aliquid huiusmodi, vel aliud quippiam rationi & virtuti contrarium occurrerit, illud Domini timor depellat, & si in aliquo peccatum fuerit, ferula mortificationis sine debita castigatione elabi non sinat.

De documentis ad mortificandam linguam.

CAPVT XIII.

ICET in fine huius tractatus, communia remedia simus tradituri, quae nos ad mortificationem capessendam iuuent, tamen linguae pericula tanta sunt, ut praeter documenta generalia, etiam nonnulla specialia requirant, quae hoc loco operae pretium duximus exponenda. Quemadmodum enim, si princeps aliquis regnum, subiectionis iugum detrectans, expugnet, praeter communem totius regni custodiam, fortissimos milites in munitissima arce constituit, qui eam absque vlla defensione seruantes, totius regni pacem tueantur: ita spiritualis vir regnum cordis sui, quod a virtute descuerat, eidem virtuti ac sanctitati subiiciens, vltra communem curam, qua toti regno prospiciat, debet specialibus remediis linguam, ex qua tota pax pender, moderari, & sollicita circumspectione munire. Quod sane durum non aestimabit, si consideret ad hoc, inter alia, vitam spiritualem attipuisse, ut linguae suae circumspectionis seras constituat. Ut enim dixit Eusebius Emisenus: Non ad securitatem, sed ad pugnam huc venimus, ut contra vitia praelitemur, ut linguae gladios retundamus, id est, verba pungitiua, contentiosa, maligna, detractoria euitemus: ut non solum inuicem non inferamus iniurias, sed nec sentiamus illatas.] Haec Dionysius ex illo.

Euseb. refert Dionys. opus de profess. monast. ca. 7.

Iacobi. 1. 26.

I. Qui ergo cupis linguam frenare, & hanc bestiam indomitam cohibere, magnas silentij utilitates considera. Silentium est veluti status religiosi fortis atque substantia, non quia in illo situs sit, sed quia sine illo penitus eius profectus euanescit & perit. Si quis enim putat se religiosum esse, non refranans

linguam suam, sed seducens cor suum, huius vana est religio.] Silentium est frænum, quod ori nostro iniectum, omne corpus actionum nostrarum moderatur & regit. Est quasi murus & antemurale, quod urbem animae bellis cinctam & hostibus circumseptam, munit & protegit. Nam, & memento belli, ait Dominus ad Iob, nec vltra addas loqui.] Ac si dixisset: In has angustias disceptionis meae te coegit nonnulla verbositas. Sile ergo, ne iterum mea verba te obruant, & mihi ob loquacitatem iniusum, (quam, si vltra loquaris, incurres) te hostes tui maioribus malis immergant. Idem clarius confirmat Salomon, dicens: Sicut urbs patens, & absque muro- rum ambitu, ita vir, qui non potest in loquendo cohibere spiritum suum.] Silentium foueam obstruit, cuius causa innumerabiles perierunt. Vnde & ipse Salomon ait: Propter peccata labiorum ruina proximat malo: effugiet autem iustus de angustia.] Iustus, inquam, effugit de angustia, quoniam se peccatis labiorum non implicat. Et rursus Ecclesiasticus ait: Qui odit loquacitatem, exinguit malitiam.] Tandem silentium est deuotionis cultus, caelestis consolationis pronubus, & sanctae orationis incentor. Bonum est enim praestolari cum silentio salutare Dei.] Quod qui non seruant, & vanis sermonibus ora laxant, neque spiritu proficiunt, neque diuinam suauitatem, tacentibus & Deo intentis paratam, percipiunt.

Iob 40. 27.

Prou. 25. 28.

Prou. 12. 13.

Eccles. 19. 5.

Thren. 3. 26.

II.

Cum os aperis ad loquendum, cogita (quod verissimum est) verba tua ab ipso Domino & conditore yniuersorum audiri. Timeque apud illam supremam Maiestatem ea sermone proferre, quae coram Praelato aut inculpatae vitae homine loqui erubesceres. Istudque lingua continendae remedium scripsit Gregorius Neocæsariensis his verbis: Lingua parce uti praclarum, atque ad loquendi studium grauitatem constantiamque cordis adhibere. Non enim nos inconsulto loquendi studio teneri oportet, eaque quae in mentem veniant, quamuis absurda, proferre, atque emittere: verum cogitare, quod licet magno intervallo à caelo distemus, certum est tamen sermones nostros à Deo exaudiri, atque vile est lapsum in loquendo cauere.] Sic ille. Si ergo Deus ipse summus sermones nostros audit, si Angeli custodes auscultant, si hostes nostri astant, ut inutilia verba dispungant, & in die rationis nos apud rectissimum iudicem acriter de illis accusent, quamam ratione aude ob modicam loquendi voluptatem, & oculis Dei ac angelorum displicere, & te in pericula inimicæ accusationis conuicere?

Gregor. Neocæs. in Ecclesiast. serm. 5.

D Firmiter statue apud teipsum, consortium illorum fratrum vitare, quibuscum soles frequenter lingua delinquere: Itemque illa loca fugere, in quibus periculum est debitum frangendi silentium: Atque etiam in illis horis, in quibus facilius lingua laberis, maiori custodia te in taciturnitate continere. Quod verò semel statueris, firmiter exequere, & stabiliter imple. Haec namque proposita sunt illa, de quibus Salomon: Et iudicia quasi vestes vrbium.] Quae si firma sint & inuolabiliter custodita, nullo modo à demone superantur, immò verò mentem, ut in plurimum, à lingua lapsu, qui alicuius sit momenti, custodiunt.

III.

Prou. 18. 19.

E Cum è cella egrederis, teipsum ad verba inania fugienda praemuni. Id ita facies, si auxilium ad declinandos linguae lapsus efflagites: si data occasione loquendi, aliquid vtile praemeditatum proponas. Si ceptum nullius utilitatis sermonem alio diuertas.

IV.

Bonau. in speculo p. 3. c. 3.

Huius documenti salutaris Bonauentura assertor est in hunc modum: Processurus in publicum, prae-
muni te ipsum, & animo statue à verbis inanibus ab-
stinere. Prouide tibi, antequam prodas vile ali-
quid, vnde si expedierit, sermo texatur familiaris, pru-
dentique consideratione omnia praeueni.] Orandus
igitur est Dominus semper, sed praecipue cum ad
conuentum aliorum vadis, vt ipse, qui bestias domat,
& mansuefacit, linguam timore suo regat atque con-
tineat. Praeueniendum est aliquid non inutile, quod
in loco ad sermocinandum destinato, te & alios oc-
cupet, ne ipsa mens vili consideratione vacua vanis
intendat, aut se in vana & ociosa diffundat. Filium
inepti sermonis, vel vultus seueritate, vel rei vilis,
quae audientes allicit, commemoratione, rumpen-
dum, ita vt sentim altantes corrigat, & à te delin-
quendi occasionem auertat.

V.

Imitare in profuerendis sermonibus spirituales vi-
ros, in quibus manifestè perspicies, quia sunt ad lo-
quendum tardi, & ad tacendum proni, & in vtroque
ratione temperati. Sis ergo, vt inquit Iacobus, ve-
lox ad audiendum, tardus autem ad loquendum.]
Propterea enim, vt scire annotauit Basilus, natura, lo-
quendi audiendique modum ad proportionis regu-
lam metiens, duas aures, linguam vnam nobis effin-
xit, quasi & duplum, disciplinae causâ, audire debeat-
mus; & ad ea quae rogamur, sequaltera proportio-
ne, contractum referre sermonem. In quo non pos-
sumus non illos damnare, qui vniuersa loquuntur,
qui in conuentu fratrum polito, soli & semper au-
diuntur, qui alios sua importunitate obruunt, & eo-
rum ora nimia garrulitate occludunt. Id profecto
non tantum spiritui, sed etiam vrbانيتati aduersa-
tur, quae semper modestè segerit, & si non primas,
saltem aliquas partes alius concedit. Si etiam ad ta-
cendum pronus; & hi, quibuscum conuersaris, sibi
persuadeant, te libentius audire, quam loqui, &
quam libentissimè à sermone superfedere. Sic nam-
que verba tua magis aestimabunt, sicut illi amici Iob
nimis expectabant eius verba, de quibus ipse ait:
Expectabant me sicut pluuiam, & os suum aperie-
bant, quasi ad imbrem serotinum.] Quod (vt opi-
nor) non facerent, si verba eius pro nihilo venditari
cognoscerent.

Iacobi 1. 19. Basil. lib. de Virgini-
nis.

Iob 24. 23.

VI.

Sermonem tuum praecedat mentis deliberatio,
qua scilicet diiudices, an verba, quae proferre aues,
sint vera, sint vtilia, sint virtuti & rationi consona, vt
si ab his defecerint, ab ore non exeant. Hoc docent
multa dicta Sapientis, vt: Ne temerè quid loquar-
is. Noli citatus esse in lingua tua. Verba pru-
dentium statera ponderabuntur. In ore fatuorum
cor illorum; & in corde sapientium os illorum.] Qua-

Ecl. 5. 7. Ecl. 4. 34. Ecl. 21. 28. Ibi. m. 29.

A] nihil aliud significant, nisi quod prouerbum dicitur:
verba prius veniant ad limam, quam ad linguam. Li-
ma verborum est ratio, est prudentia, est considera-
tio. Haec ergo prius sermonem examinent; & ab ea
probatum os dicat, improbatum verò reiciat. Et qui-
dem licet vniuersas actiones hominum debeat men-
tis deliberatio praecedere, maxime ad loquendum re-
quititur: qua facillimum est lingua labi, & mentem
se verborum effusione distrahere.

B

Quia verò nunquam poteris tanta circumspectio-
ne linguam moderari, quin interdum per ignoran-
tiam, aut per inconsiderationem, aut aliis modis ser-
mone delinquas, enitendum est tibi, sanctis operibus
iugiter & seruenter instare, vt illicitam locutionem
bona operatio tegat, & sermonis ineptias aliquando
nobis nolentibus irrupentes, multitudo studiosa-
rum actionum absorbeat. Hoc remedio vsus est Bea-
tus Iob, qui de se ait: Manum meam ponam super
os meum.] Vsu enim sacri eloquii, inquit Grego-
rius, in manu operatio, in ore loquutio solet intelli-
gi. Manu ergo super os ponere, est virtute boni ope-
ris culpas tegere incauta loquutionis. Et infra: San-
cti viri ante Dei oculos student culpas lingua tegere
meritis vitae, student bonorum operum pondere pre-
mere immoderata verborum. Vnde in sancta Ecce-
lesia manus super os ponitur, dum in electis eius quo-
tidie ociosa loquutionis vitium bonae actionis vir-
tute operitur.] Haec ille: Bonas igitur operationes
Domino pro vitio incauta loquutionis non semel
offeramus. Vt quoniam operatio est loquutione pra-
stantior, in hoc magis eluceat nostra compunctio,
quod pro leui verbo, quod vento rapitur, minus cir-
cumspectè prolato, non iam solo verbo, sed etiam
actionibus solidis satisfacimus, & veniam maioris
obsequij oblatione postulamus. Nec in hoc tantum
sanctus vir imitandus est nobis, sed & in ratione
quoque, qua ipse se à paulo liberiori & minus mo-
desta loquutione mundabat. Quid enim ipse ait?

VII.

Iob 39. 34. Greg. 12. mor. c. 2.

C

Vnum locutus sum, quod vti nam non dixissem, &
alterum: quibus vltra non addam.] Vnum loquutus
sum & alterum: ecce sincerissimam oris confessio-
nem. Quod vti nam non dixissem: ecce verissimam
cordis detestationem. Quibus vltra non addam: ec-
ce stabilissimum emendationis propositum. Verba
ergo nostra minus cauta, verè & ex animo deteste-
mur: non quasi ex consuetudine, sed cum dolore &
gemitu fateamur: & firmo proposito ab illis abstinere
deliberemus. Sic enim iam incautè effusa purgan-
tur, & similia in posterum ab ore nostro remouen-
tur. A quibus ipse Dominus, in cuius ore nunquam
inuentus est dolus, liberet nos per suam misericor-
diam. Amen.

Iob 39. 35.

D

PARS TERTIA

De Mortificatione hominis interioris.

Huius tractationis exordium duo mortificationis genera esse didicimus: alterum,
quod exteriorem hominem & carnis oculis obiectum perficit: alterum, quod homi-
nem inuisibilem interiorèmq; componit. Illud primum haecenus exposuimus: si stud-
erit postmodum, nunc prout nobis à Domino datum fuerit, in hac vltima huius libri parte tra-
ctabimus. Ad quod mortificationis genus, vitæ spiritualis munus extendi, immò praecipue in

